

ZA POPLAVLJEN-CE NI POMOČI OD NIKODER

Rdeči križ pomaga le v najbolj bednih slučajih. — Malaria in druge razne bolezni in nadloge tarejo poplavlence v Louisiani.

Washington, D. C. (F. P.) — Najbogatejši narod na svetu smo, tam na jugu je pa 250,000 mož, žena in otrok, ki žive v revščini, brez doma in pozabljeni, ne da bi imeli kakšno upanje na pomoč. Kakšna je situacija, pove najbolje fakt, da je v takozvanem okraju "Evangeline" v Louisiani okoli 75 odstotkov zemeljske površine pod vodo. "Nobena" narodna usmiljena roka ne pomaga temu ljudstvu," prizna kongresnik Aswell iz Louisiane. "To ljudstvo apelira na Washington, na Calvina Coolidge in na procvitajoče ljudstvo na vzhodu, toda prejeli niso tolažilne besede.

"Rdeči križ pomaga le v posameznih slučajih, kjer je sila priklopila že do vrhunce in se družine nahajajo v takem položaju, da skoraj umirajo lakote. Toda njegova blagajna se nahaja v brezupnem položaju. Ko se vode počasi umikajo z zemljišči, na katerih so bili njih domovi, so ta zemljišča pokrita le s peskom, na katerih ni več poseve in domov. Zdaj je prepozno, da se sadita sladkorni trs ali bombaž."

"Kaj se bo pa zgodilo s tem ljudstvom v Louisiani?" je vprašal zastopnik Federalnega tiska kongresnika Aswella. "To ve le bog, jaz tega ne vem," je rekel Aswell. "Kongres bi lahko dal pomoč, ki jo potrebujemo. Fiskalno leto je končalo, da smo imeli \$600,000,000 k dobremu. Toda kongres ne bo sklican k izrednemu zasedanju, da se peča a položaju."

Na izjavo kongresnika Tilsona, voditelja republikancev v kongresni zbornici, da prihaja denar, ki se lahko uporabi v pomoč, je Aswell odgovoril lakonično: "Da, toda samo drobiž."

Malaria se širi med ljudstvom jih zbolijo med močvirji. Na stotine jih zbolijo vsak dan, in trupa žrtve polagajo v rakve iz tesanih desk, medtem se pa zastopniki Rdečega križa in Rockefellerjeve ustanove v New Yorku in Washingtonu pripravljajo med seboj glede vsote, ki se naj uporabi za boj proti tej bolezni.

Washingtonski zastopniki neworleanških listov izjavljajo, da Rdeči križ žanje jezo trpečega in siromašnega ljudstva. Do tisoč farmerjev živi v eni sami komisarjatski črti in statii morajo na pekočem solncu, pri tem se pa počasi palce za palcom pomikajo proti skladišču, da dobe pčle odmerke kruha in koruzne moke.

Uradniki Rdečega križa v Washingtonu trdijo, da imajo na razpolago le \$16,000,000, da z njimi izvrše odpomočno delo, za katerega je treba najmanj \$500,000,000. Oni priznajo, da je nezadovoljnost velika, ali oni sodelujejo z bankirji in trgovci po svoji najboljši moči.

V okraju Evangeline so naseljeni Akadijci, to so francoski naseljeniki, ki so jih Britje izgnali po končani vojni s Francozi in Indijanci iz Kanade. Sladkor tvori njih glavni pridelek, a ta je uničen. Pridelali bodo le malo krme za živino.

Organizacije farmerjev v Washingtonu, med njimi Farmarski narodni svet se trudijo, da pridobijo farmerje v poplavljenem pasu za pridelovanje drugih pridelkov mesto samega bombaža. Te organizacije pri-

Delavska radiopostaja v službi delavstva

Zgodovina o boju krojaških delavcev za popolnejšo človeško družbo je dosegla na milijone poslušalcev.

Chicago, Ill. — Radio je v službi delavstva neprecenljive vrednosti za doseženje najvišje kulture in civilizacije v človeški družbi. To se je pokazalo, ko je govorila delavska oddajna postaja WCFL, ki je lastnina Cikaške delavske federacije. Na milijone poslušalcev je lahko poslušalo pripoved o junakem boju krojaških delavcev, ki so organizirani v Ladies Garment Workers Union. Skozi trideset let so se krojaški delavci trudili zmanjšati kaj več, kot da so delali za plačilo od kosa. Njih borba skoraj ni dajala nobenega upanja, dokler niso delavci spoznali resnice, da se morajo organizirati in zahtevati skupaj, ako hočejo kaj doseči. Bila so leta trpljenja in neizrečne revščine. Misel o organizaciji, ki je učinkovala na 100,000 delavcev in delavkah ni mirovala, ampak je učinkovala in tako se je to gibanje krojaških delavcev, ki izdelujejo ženske obleke vedno bolj večalo in spopolnjevalo, dokler ni ustvarila popoln preobrat v tej industriji. Zaničevan in preziran krojaški delavec se je izpremenil v državljana, ki dela v industriji in pričel je s konstruktivnim bojem za demokratiziranje krojaških delavnic in tovarov in da njegov dom postane pravi ameriški dom, kakor-

šnega si predstavlja ameriški državljani.

Samo sedemnajst let je preteklo, odkar je pričelo revolucioniranje industrije. Ali v tem kratkem času so se razmere v industriji tako temeljito izpremenile, da so popolnoma drugačne, kot so bile pred 17 leti.

V industriji delajo židje, Italijani, Slovani in drugi delavci, ki so se priselili iz tujzemskih dežel in ki so razvili to industrijo do današnje meje. Ti tujzemski delavci so prišli v Ameriko, ker so iskali več svobode. Prvi vtis, ki so jih prejeli od bržobzirnega gospodarstva in socialnega individualizma je bil ta, da so pričeli misliti na nov socialni red. V tem stremljenju po novem socialnem redu iz sedanjega reda, ki ga imenujejo kapitalizem, da potrebujejo pomoči vseh naprednih socialnih elementov. In tako so ti delavci, ki so bili priselenci, veliko pripomogli za preobnovo ameriškega življenja. Bili so prvi, ki so započeli v ameriškem delavskem gibanju gospodarske izvedenosti, organizirali biroje za študije in preiskave, da se lahko sami uče z uspehom.

Tako je govorila oddajna delavska postaja in pripovedovala poslušalcem, kako je organizirano delavstvo sodelovalo in se bojevalo za izboljšanje razmer v človeški družbi. Predavanje iz oddajne postaje je bilo podučno za vse poslušalce brez razlike na spol in stan.

Nov polet na Havaj

Smith, civilni letalec, in njegov tovariš sta zapustila San Francisco v četrtek predpol dne in izginila v megli.

Honolulu, Havaj, 15. jul. — Smith in Bronte sta danes popoldne ob treh dospela v Honolulu kot pasažirja vojaškega letala. Oba sta bila pobrana na otoku Molokai, ki se nahaja 23 milj južnovzhodno od tukaj in kjer je kolonija za gobavce. Na tem otoku sta pristala, ko je jima zmanjkalo goriva, potem ko sta bila v zraku 25 ur in 36 minut.

San Francisco, Cal. — Ernest L. Smith in Emery B. Bronte sta se v četrtek ob enajstih predpol dne dvignila v zrak z njunim malim monoplanom "City of Oakland" in poletela proti Havajskemu otočju, ki je 2,407 milj od San Franciscusa. Njun načrt je, da se takoj vrnejo nazaj v San Franciscu čim se odpočeta v Honolulu, napolnita tanke z gorivom in če bo motor v redu.

Smith in Bronte sta civilna letalca. Na letalu imata radio. Po poročilih, ki sta jih razposlajala po zraku, sta letala povprečno 92 milj na uro. V četrtek zvečer ob sedmih sta preletela tretjino zračne linije oziroma 725 milj. Gosta megla je v tem času pokrivala Pacifično morje.

Prohibicija ima slabe posledice.

New York. — Prohibicija je dvignila prostitucijo in nemo-ralnost veliko višje kot sta bili prej, je zaključil Komitet štiri-najstih, ki se že od leta 1905 bojuje proti razuzdanostim in nemoralnosti v mestu.

znajo nesrečo, ki je zadela poplavlence, v polni meri, a oni pravijo, da če se ne bo drugače doseglo, se bo saj to, da se bo pridelovanje bombaža vedno bolj omejevalo. Cena za funt bombaža se je znižala od 8 do 9 centov. Preje je pa stal funt bombaža od 18 do 25 centov.

Levin pripravlja dvojni polet čez morje

Nagovarja angleškega letalca, da v svojem letalu spremi "Columbio" preko oceana.

Pariz, 15. jul. — Charles A. Levin je včeraj dejal poročevalcem, da bo morda imel spremeljvalca na obratnem poletu iz Evrope v Ameriko. Stopil je v razgovore z angleškim avijati-kom Courtneyjem, ki se priprav-lja na polet iz Irake v Kanado. Levin ga nagovarja, da bi lete-laka skupaj do Newfoundlanda. Tekme ne bo nobene, pač pa pr-va demonstracija dveh letal na poletu preko Atlantika. Court-ney se ni sprejel ponudbe.

Courtney namerava leteti v dveh tednih in v tem času bo "Columbia" pripravljena za dol- go pot.

Pariz, 15. jul. — Brata Far-man, ki sta jezna na Drouhina, ker je opustil polet v njunem letalu in sprejel Levinovo ponudbo za pilotiranje "Columbio-ja," sta dobila novega letalca, ki bo skušal prehiteti Drouhina in Levina. Ta je kapitan Dioudene Coste. Njegov polet iz Pariza v New York je aranžiran v e-nem tednu ali prihodnjih deseti-h dneh.

Vročina na vzhodu.

New York. — Tu pritiska nez-nosna vročina in na tisoče lju-di spi ob obrežju morja in v ko-pališčih. V mestu je zahtevala vročina v treh dneh 16 žrtve.

Starec uamrtil svojo mlado ženo.

Rock Island, Ill. — Tukaj je J. G. Grosswhite, 64letni ženin, včeraj ustrelil svojo 20-letno nevesto, s katero je bil poročen šele en teden.

Droželovskij eksekutiran.

Moskva, 15. jul. — Sergij Dro-želovskij, ki je bil obsojen na smrt radi ponarejanja sovjets-kih uradnih listin, katere je potem prodajal bolgarski in polj-ski vladi ter ameriškim časopi-som, je bil včeraj ustreljen.

All pride letos do stavke cestno-železniških delavcev?

Kompanijaka unija tvori sporno vprašanje. — Nezadovoljnost med uslužbeni na podružni železnici v New Yorku je velika.

New York, N. Y. — Ali bo letos v tem mestu zopet velika stavka cestnoželezniških usluž-bencev, je vprašanje, ki je na jeziku strokovno organiziranega newyorškega delavstva. Neza-dovoljnost med delavci na nad-ružni, ulični in podružni želez-nici je izredno velika in usluž-benci govorijo o stavki. Mogoče bo stavka odrejena, da se pora-zi kompanijaka unija in odpra-vijo njeni učinki.

Pred enim letom so motorni-ki na podružni železnici skušali vzporediti splošno stavko. Ti u-službenci so se bojevali skozi štiri mesece, njih voditelji so jih organizirali v neodvisni uni-ji. Ko so bili premagani, so se obrnili za pomoč na organizacijo cestnoželezniških uslužben-cev "Amalgamated Association".

Uslužbenci poulične železnice so silno nejevolni, ker čitajo kako velike subvencije so se iz-plačevale, da je bila njih stav-ka potlačena. Zdej pa ravno ti višji uradniki poulične železnice pritiskajo nanje, da podpišejo individualne pogodbe, ki so med delavci poznane kot "yellow dog contracts".

Kompanija tudi vztraja pri tem, da je treba odločiti več-je število uslužbencev, ker nove iznajdbe nadomeščajo delavce. Kompanijski vožnji lažjo za delavci, ki nočejo podpisati po-godbo politega kužka. Kompa-nija je celo tako nesramna, da govori, da se poroča o omih, ki nočejo podpisati kontraktov, vaskih deset minut.

To početje kompanije le še večja nezadovoljnost med usluž-benci. To je vlivanje olja na ogenj. Navzlic spijonom je več kot polovica uslužbencev pri pravi organizaciji cestnoželez-niških uslužbencev. Čudil se torej ne bo nihče, ako v New Yorku hekega dne zopet izbruh-ne stavka na nadružničnih, ulič-nih in podružničnih železnica, kajti največja nezadovoljnost je med uslužbeni Interborough Rapid Transit kompanije.

SHODI ANTONA KRISTANA
CLEVELAND, ponedeljek 18. julija ob osmih zvečer. Predavanje v združništvu.
COLLINWOOD, torek 19. julija ob osmih zvečer.
BARBERTON, sredo 20. julija ob osmih zvečer.
DETROIT, sobota 23. julija ob osmih zvečer.
CANONSBURG, ponedeljek 25. julija ob šestih zvečer.
CONEMAUGH, torek 26. julija ob osmih zvečer.
FOREST CITY, četrtek 28. julija ob sedmih zvečer.

Obsojenec je šel v smrt nepo-znan.

Ossining, N. Y. — V noči od četrtka na petek je v tukajšnji državni jetnišnici umrl na elek-tričnem stolu neki Nemeec, ki je bil aretiran radi umora, procesi-ran in obsojen na smrt pod iz-mišljenim imenom William Wag-ner in s tem imenom je šel v smrt. Nihče ga ni mogel spo-znati, on sam pa je do zadnjega momenta molčal glede svojega pravega imena in umri je nepo-znan. Rekel je le to, da njegovi starši in drugi sorodniki v Nem-čiji so še živi, ne smejo pa vede-ti, kaj se je zgodilo z njim.

Jurisdiktični spori nesreča za delavstvo

V Baltimorju je zastavkalo 10,000 delavcev. Ti delavci pripadajo 18 različnim unijam stavbinskih delavcev. — Spor so zanetili zidaraki delavci.

Baltimore, Md. — Dne 5. ma-ja je narodni odbor za juris-diktične odloke odredil, da u-metni marmor zastavljajo ome-tači. Zidarji niso bili zadovoljni s tem odlokom. Pripravili so ne-kega podjetnika do tega, da je njim poveril zastavljanje umet-nega marmorja. Posledica tega je bila, da je zastavkalo 10,000 delavcev, ki so organizirani v 18 različnih unijah, združenih v lo-kalni centrali stavbinskih de-lavcev.

Stavka ni drugega kot pono-vitev boja, ki se je odigral pred enim letom. Zidaraki delavci gonijo svojo staro lajno, češ, da se pri zastavljanju umetnega marmorja rabi zidarsko orodje, ki se rabi pri polaganju opeke. Ometači pa zopet izjavljajo, da se umetni marmor izdeluje iz materijala, ki služi za omete. Umetni marmor ni drugega kot z vodo pomešani omet, ki se pri-

pelje na stavbišče, da se tam za-stavi.

Hud jurisdiktični boj je na-stal letu 1925 v Floridi, ko so špekulantje gradili poslopje kar tjevendan, češ, da so ometači vdrl v teritorij zidaraskih delav-cev. Ko je narodni odbor, ki je sestavljen iz inženirjev, arhitektov in strokovno organiziranih de-lavcev podal svoj odlok in so u-pali, da nastane mir med obema organizacijama, je kljub temu spor izbruhnil znova in nepriča-kovano. V Washingtonu so se u-nije poslužile sodišč, da se na-pravi mir, v Baltimorju pa stav-ke. To je razlika v taktiki.

Ometači očitajo zidarjem, da se vpirajo razsodišču kot zadnje-mu sredstvu, zidaraki delavci pa očitajo ometačem, da se je uni-ja ometačev pred enim letom od-cepila od unije zidaraskih delav-cev, češ, da naslov njih unije vključuje še vedno ime "ometa-čev." Tako se ta spor nadaljuje v vsej podjetnikom, kakor po-vest o Steklem polju in Jari ka-čji, ki nima začetka in konca, dokler ne bodeta obe organizaciji razbiti.

Trojna eksekucija v Jolietu

Polovica Kleinovih morilcev je v petek zjutraj končala na vešalnih. Edini Mehikanec je pel "La Palomo" kot smrtno ko-račnico.

Joliet, Ill. — V petek zjutraj ob pol sedmih so posodniški šerifa Markgrafa obesili ostale tri morilce jetničarja Petra Kleina, ki so po treh begih iz ječe še ostali v petah oblasti. V umor je bilo zapletenih sedem kaz-njenec, ki so v maju lanskega leta pobegnili iz tukajšnje dr-žavne jetnišnice Stateville. Ene-ga niso nikdar prišli, ostalih šest je bilo polovljenih in ob-sojenih na smrt. Letos v marcu je šestorica uprizorila drugi beg iz jolietake okrajne ječe. Trije so ušli. Dva so prišli v So. Chicagu, tretji je pa še da-nes na prostem. Zadnji mesec je petorica poskušala s tretjim begom in pri tem poskusu je spet eden ušel in eden je bil u-bit.

Ostala trojica je bila nato v železju do ure eksekucije. To so bili Charles Duschowski in Wal-ter Stalesky, oba Poljaka, in Ro-berth Torrez, Mehikanec. Eden Mehikanec in Nemeec sta ušla pri zadnjih dveh begih, tretji Mehikanec je bil pa ubit.

Eksekucija je bila prej podob-na teatru kot pa čemu drugemu. Na dvorišču ječe, kjer so v ko-pi postavili trojna vešala, je bi-lo natlačenih 500 oseb. Gledalci so bili dobesedno stlačeni, kajti dvorišče je tako majhno, da je komaj za 300 ljudi prostora, če se hočejo gibati. Gledalci so se smejali in zbijali šale, zunaj je-če je pa stalo 50 deputatirfov s puškami v rokah. Ko so pripo-ljali tri uklenjene obsojenca na dvorišče, so se komaj prebrinili skozi gnečo. Spremljali so jih štirje katoliški duhovni. Vsi trije so krepko stopali. Torrez in Stalesky sta ponavljala molit-ve za duhovni, Duschowski je pa molčal in se zaničljivo sme-jal. Torrez je pred odhodom iz celice zadnjič zapeel "La Palomo".

Pod zankami je duhoven po-nudil Torrezu in Staleskemu razpelo v poljub in Duschowski se je še enkrat zaasmel, nakar so vsi trije padli in obviseli. Smrt je nastopila hkrati. Justi-ci in — gledalcem je bilo zado-ščenje. Najlepše je to, da je Kleinova vdova zahtevala od šerifa, da nje pustijo sprostiti podlago pod nogami obsojenca. Šerif je od-rekel in končno ji ni niti pustil gledati eksekucije.

Veliki izgredi na Dunaju; 48 ubitih, 500 ranjenih

Delavske demonstracije valed o-prostitve fašistov, ki so ubili tri socialiste.

London, 15. jul. — Po naj-novejšem poročilu z Dunaja so nemirni tamkajšnji zavzeli revolucio-narne proporcije. Število m-rtvih je naraslo na 40 in 500 oseb je ranjenih. Operno gleda-lišče in justična palača sta v plamenu. Vlada je razglasila obsedno stanje po vsej Avstriji.

Dunaj, 15. jul. — 40 oseb je bilo ubitih in 500 ranjenih v krvavih izgredih, ki so danes iz-bruhnili na Dunaju, potem ko so socialisti priredili velikanske demonstracije v znak protesta proti oprostitvi fašistov, ki so umorili tri socialiste. Vojaštvo in policija sta na-padla delavce, ki so se branili za barikadami. Vsi delavci v mestu so zastavkali. Danes ni izšel noben list.

Glavni tožnik zaslišan v Sacco-Vanzettijevi stvari

Governor in njegov odbor sta iz-praševala Kathemanna in dru-ge priče.

Boston, Mass. — Frederick G. Kathemann, prejšnji državni pravdnik, ki je bil glavni toži-telj pri obravnavi proti Saccu in Vanzettiju pred sedmimi leti, je bil v četrtek zaslišan pred gover-nerjem Fullerjem in njegovim posvetovalnim odborom.

Fuller je med drugimi pričai-mi izpraševal tudi zastopnico protestantske Cerkve zveze v Bostonu, Louise B. Rantoul, ki je za časa obravnave sedela ves čas v sodni dvorani in se tudi razgovarjala s sodnikom Thayer-jem. Kasneje je izjavila, da je bil sodnik zelo pristranski in kot tak ni mogel pravično voditi procesa in soditi.

Dal je ničvreden ček sodniku in ta ga je poslal v blaznico.

Chicago. — Sodnik William J. Lindsay je imel v četrtek pred seboj Samuela Wigginsa, ki je bil aretiran radi goljufije. Med obravnavo je pa Wiggins vstal in prosil sodnika, da mu zmenja ček za \$50. Ček je bil zanič. Ko je sodnik to videl, je poslal mo-ža v opazovalnico za umobolne, nogami obsojenca. Šerif je od-rekel in končno ji ni niti pustil gledati eksekucije.

VELEBIZNISKA PROPAGANDA PROTI DELAVCEN

Velebizniski interesi in njih pod-porniki so vedno na delu proti ljudskim interesom.

Washington, D. C. — Na vi-diku je zopet velika propagnada velebiznisna proti pet dni dela v tednu, nacionalizaciji industrij in v interesu združenja ameri-ških železniških družb pod pri-vatno kontrolo ter za preložitve davkov na revne sloje. To prop-agando je videti v vprašalnih polah, ki jih je razposlal Ameri-ški rudniški kongres. Približno pet sto zastopnikov raznih sku-pin arhitektov, ekonomičarjev in biznismenov bo tvorilo skup-ščino "narodne" mihi o vpraša-njih, ki so pred ljudstvom. Med njimi ne bo niti enega delavske-ga zastopnika.

Bankirji, tovarnarji, veletr-govci, bizniške organizacije in predsedniki železniških družb, prejmejo petdeset vprašalnih pol za vsako skupino. Sliši se, da pri-dejo delavci pod razno. Farmar-ji se cenijo malo več kot delavci, kajti zaslišali jih bodo pet. Od-govore priobčijo v svojem glasi-lu "American Congress Jour-nal".

Vsak delavec lahko že danes ve, kakšni bodo ti odgovori. Go-spodje se bodo izrekli proti skrajšanju delavnika in nacio-naliziranju industrije, pa za združenje železniških družb pod privatno kontrolo in da se še več davka preloži na ramena delavnega in siromašnega lju-dstva.

Prohibicija je raz-širila prostitucijo

Tako poroča komitet za poble-tnje socialnega zla v New Yorku.

New York. — Odkar imamo prohibicijo v Združenih državah, je zelo porasla in se razširila prostitucija. Tak je zaključek "Odbora štirinajstih," ki je bil ustanovljen že pred dvajsetimi leti z namenom, da poblija raz-ne forme komercializirane prosti-tucije v newyorškem mestu. Gornja izjava, ki je zelo mrzel eurek vode na fanatične prohi-bicioniste, je vključen v poročil-u odbora za leto 1926 in objav-ljenem pred par dnevi.

"V splošnem je znano, da je Volsteadov prohibični zakon od-govoren za pojavitev množi-co brojnih takozvanih nočnih klub-ov v New Yorku," se glasi po-ročilo odbora. Prostitucija je hi-tro izkoristila nove razmere; u-gneznila se je v tih klubih in raznih "speak easies" in se raz-širila v takem razmahu kot še nikdar poprej."

Odbor pravi dalje, da so opa-ženi slučajji prostitucije, v letu 1926 nadkrilili one v letu 1925 za 31 odstotkov in slučajji spol-ne pokvarjenosti med mladino za 51 odstotkov.

Urednik "Forwarda" v Moskvi.

New York. — Abraham Co-han, urednik socialističnega dnevnika Jewish Daily Forward, se je podal iz Berlina v Moskvo. Njegovim sodrugom v Ameriki se je čudno zdelo ko so dobili njegovo poročilo iz Moskve, ker znajo, da so bili boljševiki proti njemu, ker jih je večkrat ostro kritiziral.

Voznina podražana.

Chicago. — Voznina na elek-trični železnici Aurora in Elgin bo s 1. avgustom podražana za 15 do 20 odstotkov.

Žrtve avtov v Chicagu.

Chicago. — Tu so avti do da-nes v tem letu ubili 496 oseb.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vrača.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta; Chicago in Cicero \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za inozemstvo \$9.00.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oglepanju n. pr. (June 30-1927) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da ne vam ne ustavi list.

ZAKAJ SOVRAŽIMO SOCIALISTE?

Proč z njimi!

Kajne, popolnoma na mestu bi bilo, ako bi delavci delali v industriji le šest ur dnevno in pet dni v tednu. Čas ni več daleč, ko bo zadostovalo samo štiri ure dela na dan v industriji, da se producira vse, kar človeška družba potrebuje za svoj obstanek. Vsaka iznajdba, ki služi za pomnožitev produkcije v industriji, vrže na stotine delavcev iz industrijskih podjetij na cesto. Kam naj gredo ti delavci, ako se ne skrajša delavni čas? Živi ne morejo pod zemljo, živeti pošteno pa tudi ne morejo, ker ne zaslužijo ničesar, ako ne delajo!

Ti delavci, ki so bili ob delo zaradi iznajdb, tvorijo veliko brezposelno delavsko rezervno armado, ki tvori zopet nevarnost za one delavce, ki delajo. Podjetniki prav dobro vidijo, da pred tovarnami stoje velike trume delavcev, ki ponujajo svojo delavno moč na prodaj. To povzroči, da podjetniki znižujejo delavske mezd, češ, če ne bodo hoteli delati delavci, ki so zdaj v tovarni, bodo delali oni, ki stoje pred tovarniškimi vratmi, ker so sestradani z njih družinami vred. Pa tudi zdravniki priporočajo skrajšanje delavnega časa v industriji, ker dolg delavni čas slabi delavčevo telo, da toliko hitreje podleže raznim strokovnim boleznim, ki so zelo razširjene v moderni industriji.

Kadar se zagovorniki kapitalističnega načina blagovne produkcije in distribucije ugnani v kot in ne morejo nikamor, tedaj pravijo šesturni delavnik je mogoče uvesti v industriji, ne pa v poljedelstvu. Poglejmo če ta ugovor drži.

Tukaj je velika brezposelna armada, ki komaj čaka, da dobi delo. Več ko milijon delavcev je vedno brez dela, še celo takrat, kadar v industriji delajo s polno paro. Za delo na polju imamo že danes skrajno dovršene stroje, ki se še vedno izboljšavajo. Če se delo primerno razdeli in se najame zadostno število delavcev, je nepotrebno, da se na polju dela od zore do mraka, ampak zadostovalo bi tudi šest ur dela na dan. Kompanije, ki obdelujejo po več tisoč akrov zemlje na zapadu, so že uvedle določen delavnik, in na teh farmah se ne dela več od zore do mraka. In če je bilo mogoče določiti število dnevnih ur za dnevni delavnik, je mogoče tudi število teh delavskih ur skrajšati.

Delavsko gibanje ni omejeno samo na delavce, ki delajo v industriji. Razširjeno je tudi na poljske delavce. Delavci se morajo skupaj bojevati za izboljšanje svojega življenjskega položaja ne glede na to, kje delajo: na polju ali v industriji. Le na ta način, da se delavci na polju in v industriji bojujejo za izboljšanje svojega položaja, lahko izvojujejo boljše življenjske pogoje, boljše bodočnost sebi, svojim otrokom in svojim vnukom. Prav nobene razlike ni, kje delavec dela: na polju, morju, železnici, v rudniku ali pri plavžu, kakor ni nobene razlike, kakšne vere, polti ali narodnosti je, ker v današnji družbi so vsi delavci izkoriščani, ne glede na spol, vero, narodnost in pleme. Velebizniški interesi se prav nič ne cepijo in podjetniki ne plačujejo delavcev, ki so njih vere in narodnosti bolje, kot one, ki niso. Ti velebizniški interesi so organizirani narodno in mednarodno, brez razlike na vero, spol, narodnost in pleme.

Vera, narodnost, spol in pleme so sredstva, ki služijo velebizniškim interesom za pocepljenje delavstva, da lahko vernike ene vere hujkajo in podžigajo k verskemu sovraštvu, delavce ene narodnosti k narodnemu sovraštvu do delavcev druge narodnosti, k plemenskemu sovraštvu i. t. d. Kjer takega sovraštva ni, ga skušajo velebizniški interesi ustvariti na umeten način. Slovenski podjetnik v Sloveniji izkorišča slovenskega delavca ravnotako, kot mohamedanski podjetnik mohamedanskega delavca, ali pa ameriški podjetnik ameriškega delavca. Noben podjetnik ne plača delavcu tega, kar je njegov produkt vreden, ker tega plačati ne more, dokler imamo na svetu za najvišjo, gospodarsko modrost gospodarski red, kateremu pravimo, da je kapitalističen.

Zakaj? Za to, ker se v človeški družbi, ki sloni na kapitalističnem gospodarstvu, ne producira zaradi tega, da bi bili nagi ljudje oblečeni, sestradani nasikeni, žejni napojeni, mrlič pokopani ali vpepeljeni, tisti pa pod krovom, ki nimajo strehe nad seboj, ampak samo zaradi profita. Na kratko povedano: Kapitalistična človeška družba ne producira zaradi potreb človeške družbe, temveč samo zaradi dobička, ne glede na to, ako zaradi tega dobička na tisoče ali milijone ljudi vzame od hudega konec.

(Dalje prihodnjé.)

JAVNA GOVORNICA

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev "Prosvete".

Mnenje o Kristanu in vabilo na shod.

Detroit, Michigan. — Vest o prihodu Antona Kristana v Ameriko me je spomnila na čase med svetovno vojno, zlasti pa na leto 1918. Čebelice, ako imajo svojo matico, pridno delajo; če matico izgubijo, je njih delo brezuspešno. Enako je med delavstvom različnih držav, vse najboljšje izbira in gradi, ko ima svoje voditelje.

Na koncu svetovnega klanja v letu 1918 in 1919 so bili voditelji slovenskih delavcev postavljeni tudi v državno in tedaj ustavotvorno skupščino. Anton Kristan, Kopač in Golouh so delovali zato, da se v novi državi Jugoslaviji uvede osemurni delavnik po rudnikih, tovarnah in ladjedelnicah. Njih ni postavilo delavstvo, da bi jim diktiralo, kar hoče, ali vendar so ti prihajali iz ljudstva in delali zanj.

Ko se je moštvo vračalo z bojnih polj, je vsakdo najbolj želel videti svoje drage. Takrat ko se je v razburkanju ljudstvo najmanj brigalo, se njega zastopniki vstrajno zahtevajo osemurnik, tako da bo mogoče zaposliti vse z vojne prišleke ljudi in da bo vsaj malo več demokracije za delavstvo. Končno je seveda tudi delavstvo moralo samo zahtevati, da je bil v postavah določen osemurnik tudi uveljavljen.

Kolikor sem jaz preizkusil tiste čase, da bi brez obotavljanja dal zaupnico tistemu, katerega ni nihče udelil in je vendar opravil svoje delo izvrstno.

Veliko je govora in pisanja o odprti in zaprti delavnici. Mišlim, da bi noben delavec ne ugovarjal, da je zaprta delavnica boljša za današnjo družbo. To vidimo zlasti pri U. M. W. of A. Kdor je veliko delal po rudnikih ter je bil zaposlen že v unjski delavnici. Ker je zaprta delavnica delavstvu bolj koristna, torej dela za delavstvo le tisti, ki se bori za zaprto delavnico.

Predsednik rudarske organizacije v Ameriki, John Lewis, je imel za seboj močno delavsko armado, katerega je že opetovano izvolila. Ko je leta 1922 pod njegovim vodstvom bila stavka na polju mehkega premoga, je stavkalo okrog 600,000 rudarjev. Leta 1927 imamo na stavki pod istim vodstvom samo še okrog 200,000 rudarjev, vse drugo menda dela pod odprto delavnico, ki zlasti v premogetni industriji ni veliko boljša kakor klavnica za ljudi. Vprašanje je torej, koliko Lewis organizira po Ameriki.

Ali je Anton Kristan organiziral rudarje v Jugoslaviji, odloča delavstvo. Nobeno delo na svetu ni tako umetno in častno kakor spravljati ljudi.

Nikakor ne mislim s tem povšečiti kako osebo katerekoli stranke, kakor tudi nikogar ne maram poniževati. Le za to sem, da dotični, ki hoče biti pravi delavski voditelj, tudi pokaže svoja dela. Jaz bi priporočal slovenskemu narodu v Ameriki, da se udeležuje shodov, na katerih bo govoril Anton Kristan. Ako je govornik vsled nepoznavanja razmer pomanjkljiv za Ameriko, mu dodajmo, če kdo več ve kakor on; vse storimo za to, da se sami izpopolnimo.

John Krašovec...

Val vročine je ubil 40 oseb na vzhodu.

New York. — Silna vročina, ki že tri dni tlači in duši vzhodne države, je do petka zjutraj usmrtila 40 oseb. V mestu New Yorku je bilo sedem žrtev.

SLIKE IZ NASELDIN

Nagla smrt predsednika društva št. 247.

Central City, Pa. — Članstvu in sorodnikom naznanjam, da je doletela nesreča in prerana smrt našega večletnega člana Andyja Levarja. Pokojnik je bil dober član naše S. N. P. J. in predsednik društva. Bil je dober oče svoje družine, ali nesreča je hotela, da smo izgubili dobrega člana in je družina izgubila svojega dobrega očeta.

Žalosten dogodek se je pripetil dne 29. junija. Ker ni imel drugega dela je kot dober gospodar šel s svojim sinom na 29. zjutraj delat na svojo farmo, sekati opore za v rove. Posekala sta debelo drevo, katero sta mislila, da pada na pravo stran, ali zapihala je močna sapa in obrnila drevo na nasprotno stran. Oče je zakričal na sina, naj beži, ali istočasno je sam prišel pod drevo, ki ga je prišlo ravno čez hrbet. Bil je takoj mrtev. Sin je videl, da je oče mrtev in ga ne more rešiti, pa je stekel k sosedom po pomoč. Vse zaman je bilo. Drevo so na ponesrečencu dvakrat prežagali, da so mogli dobiti truplo izpod debla. Bil je najžalostnejši prizor, ko so dobrega očeta prinesli mrtvega k družini v hišo.

Pokojni sobrat Levar je bil doma iz Dolnje vase pri Cerkvici. Pokopan je bil v Central Cityju, Pa., in pri odprtem grobu je nastopil glavni predsednik jednote, brat Andrew Vidrih, ki je v svojem govoru povedal o naši S. N. P. J., kako pomore svojim bratom. Lepo se mu zahvalim za čast našega društva vsem, ki so se udeležili pogreba. Bil je lep sprevid. Dragi brat, podaj si se od nas, ali duh tvoj ostane za vseh pri nas. Bodi ti lahka ameriška zemlja. Za teboj žalije soproga Mary in otroci Mary, Andy, Ivanka, Emil in Julija, vsi člani S. N. P. J., dve sestrji, ena v Imperiahu in druga v Central Cityju, Pa., sestrična na Franklinu, v Johnstownu ter brat v stari domovini. — Vincent Maljevac, tajnik društva.

Pogreb starega zdravnika.

Woodward, Iowa. — Naše mesto je 9. julija izgubilo slavljeno in vsakomur priljubljenega zdravnika Harry Hanzelmana, kateremu je izkazalo poslednjo čast v metodištovski cerkvi. Ko se je pomikala mimo njegove krste množica kakih dvatisoč žalostno sklonjenih glav, je izkazala, da nam je težko po dobrem zdravniku.

Radovedna sem, v katerih nebesih je dr. Harry Hanzelman. V oni cerkvi namreč ni bilo svetnika ne malika ter bogca, ne luč in tudi tiste slane vode ne, kot jo rabijo po katoliških cerkvah. Duhovnika v belem čipkastem oblačilu ni bilo, ampak mož v navadni obleki, ki je opravil svoje. Nihče se ni plazil po kolenih, ne molil za pokojnega. Ampak smelo rečem, da je bila čast, izkazana na ta način, bolj odkritosrečna kakor če bi mrgole samih belosrajčnikov ter opajljalo svoj nerazumljivi rokuskus.

Kanalja iz Iowe.

Naznanilo za društvo "Lilija". Milwaukee, Wisconsin. — Po sklepu celokupnega odbora društva "Lilija" prosim vse člane, da so gotovo na seji, ki se vrši dne 17. julija v navadnih prostorih. Začetek je ob poldevetih dopoldne. Imamo jako važno zadevo v korist društva, zato je dolžnost vsakega člana, da se seje gotovo udeleži in tako dejanski pokaže, da mu je res za napredek društva. Pridite vsi na sejo. Izvzeti so le bolniki. Tajnik.

Stara podjetniška pesem o delavskih penzijah

Podjetniško stališče je še danes tako, kakršno je bilo pred 30 ali več leti. — Napredka ni opaziti med njimi.

New York, N. Y. — Blagostanski industrijski departament Narodne civilne federacije, neke podjetniške organizacije in zagovornice kapitalističnega sistema blagovne produkcije in distribucije, je obdržal svojo konferenco, na kateri je sklepal o zavarovanju delavcev za starost. Na tej konferenci ni bil navzoč noben zastopnik delavstva. Zdej je bil izdan tiskan zapisnik o razpravah na tej konferenci.

Podjetniki, ki so člani te organizacije, so izjavili, da z njih vidika ni priporočljivo uvesti državnega zavarovanja za starost in onemoglost. Ampak po njih mnenju naj se uvede zavarovanje, da bodo delavci sami plačevali v penzijski sklad.

Arthur Williams, uradnik Edison kompanije v New Yorku, je dejal, da je namen podjetnikov tak, da dajo delavcem pokojnino. To se zgodi zaradi tega, da delavci dolgo in zadovoljivo služijo gospodarju. Citiral je izrek sodnika Elbert Garyja, predsednika United States Steel korporacije, ki je z ozirom na blagostanjsko delo te korporacije dejal, da se blagostanjsko delo ali bolje rečeno deljenje miloščine delavcem izplača.

Za njim so govorili drugi zastopniki velikih korporacij kot Percy S. Straus, E. C. Roth, A. G. Mills in drugi, ki so vsi složno peli eno pesem, a glasovi so bili različni.

Židje govorijo o "čudežih" v Palestini

Niti eden Jud ni bil ubit med potresom! To je seveda velik čudež. Mrtvi so le muslimani in kristjani. Bili so še drugi "čudeži".

Jerusalem, 15. jul. — Ortodoksi židje v Palestini so vsi iz sebe, ko so oblasti dognale, da med žrtvami ni nobenega žida kolikor je do danes znano. Doslej so našli in identifikirali približno 700 ubitih oseb, ki so izključno mohamedanci in kristjani. Judovski templji so res utrpeli veliko škodo; židovske hiše so ravno tako v razvalinah ali razkopane kakor kristjanske in turške, ampak po nekem čudnem naključju ni nobenega žida med ubitimi.

Vodilni židje smatrajo to za "čudež" in rabin (židovski duhovnik) so večerj pozvali s proklamacijo vse pravoverne, da se snidejo v sinagogah in zahvalijo Jehovi.

Prišlo so vesti še o drugih "čudežih". Od potresa, ki je bil zadnji pondeljek, se "sveta" reka Jordan čudno obnaša. Splitvila je. Prej je bila tako globoka, da je ni mogel nihče prebrsti, zdaj je pa toliko splahnula, da jo človek lahko prebde. Judje so se brž spomnili slavni časov Jozveta, ki z zamahom svoje roke posušil reke in jezera in z glasom vojaške trombe — kakor pripoveduje sv. pismo — porušil obzidje mesta Jericha. Hiše v Jerihu so se topot spet podirle, dasi ni nihče trobil — in Jordan?

Geološki veščaki so se podali k Jordanu, da preiščejo pojav. Njim ni nič čudnega, če najdejo v Jordanovi strugi razpoke, ki požirajo vodo.

V Palestini je mnogo tujcev, posebno ameriških židov, ki pa niso prizadeti.

Teheran, Perzija, 15. jul. — Močni potresni sunki v Kalkatu v severozapadnem delu Perzije, so povzročili neznanu število smrtnih slučajev in veliko materialno škodo.

Bolezni je treba zadržati v začetku

Letna preiskava pri večem zdravniku je dober načrt, da ostane telo v dobrem stanju.

Chicago. — Zdravje vsakega posameznega človeka je odvisno v glavnem od štirih stvari: od sanitarnih razmer in zakonov, v katerem živi, od podedovanja, od kakovosti medicinske postrežbe in pozornosti, ki jo posameznik dobi, in pa od njegovega lastnega znanja o zakonih higijene ter njegove trdnosti volje vestno izpolnjevati te zakone. Tako piše dr. J. H. Hutton.

Gotovo da ima človek, ki se je rodil z močnim in zdravim telesom ter dobrim razumom in ki ima za seboj zdrav rod prednikov, lepo priliko za zdravje, toda kljub temu, če le ni kakšna zapreka prevelika, še vse to ni pravi pogoj za dober uspeh. Znano je, da so se rodili otroci z raznimi hibami, ki so bili telesno slabotni in ki so v prvih letih slabotno trpeli na kakšni nerednosti, da so taki otroci postali čvrsti in zdravi, kar bi si človek nikdar ne mislil, ako bi jih videl, ko so boleli.

Človek je lahko podvržen raznim nepravilnostim in je oviran vsled njih pri poklicu, a se jih lahko izogne, kadar spozna njih vzroke, da se jih že zgodaj v življenju zna izogibati. Toda to se da lahko odpraviti le na ta način, da tak človek takoj ob najmanjšem pojavu nerednosti v zdravju popravi nered, predno začne bolezen resno izpodjedati njegovo življenje.

Človek, kateri je preveč sladkarij, premalo spi, se oblači nehigienično ter premalo telovadi, ali celo nič, ne more pričakovati, da ostane pri dobrem zdravju.

Povprečen pacient, ki pride k zdravniku zdraviti se radi ene ali druge bolezni, bo skorogotovo zavrnil nasvete zdravnika o osebni higijeni. Lahko si vzamemo za primeru slučaj moškega, ki si je zvinil členek. Ali bo poslušal zdravnika, ki mu svetuje, naj ostane doma ležati ali sedeti?

Ali pa vzemimo osebo, kateri zdravnik pove, da je preveč sladkorni in da je podvržena sladkorni bolezni; ali da kadil preveč, pije preveč, kar mu slabi živčni sistem; ali da poje preveč proteidov, štirikrat toliko kot jih potrebuje, ker je vsled tega njegova prebava spravljena na popolnoma s tira. Večina sličnih slučajev bi bilo samo za praviljanje zdravnikovskega časa, da bi takemu pacientu svetoval, kako se ima ravnati, ker bi ga taka oseba prav gotovo ne poslušala.

Lahko pa tudi vzamemo slučaj ženske, ki je prišla k zdravniku radi hudega kašlja. Skrbna preiskava je dokazala, da ženska povzije preveč slaščic in druge sladkarije, ki ji poškodujejo prebavni sistem. Ali pa taka ženska, ki se želi reducirati, in si pri stradanju škoduje na zdravju. Ali pa taka, ki je petdeset funtov pretežka, pol premalo telovadi, premalo spi in stlači svoje šest palcev dolgo stopalo v visokopetno obuvalec štirih palcev dolgo, ter si s tem procesom resno postavi svoje telo v nevarnost, se posebno pa si postavi svoje stopalo iz oblike, noge pa ji otečejo. Kurjih očes pri takih ženskah niti omeniti ni treba, ker te ima vsaka, ki tako ravna. Taka ženska bo zavrnila vsako tako vprašanje, ker misli, da nima nič opraviti z njenim kašljem. Če bi pa slučajno prišla na splošno preiskavo, tedaj bi morda sprejela zdravnikove nasvete, da se izogne nepravilnostim, ki jih ji prizadevajo zgoraj navedena napaka ravnanja.

Ekumenator France se je oženil z Rusinjo.

Pariz, 15. jul. — Joseph France, bivši zvezni senator v Združenih državah, ki se je dosledno bojeval za priznanje sovjetske Rusije, se je večerj poročil s Tatijano Vladimirovno Desiterovo, vnukinjo moskovskega sodnika.

NAROČITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENC!"

ŽARKOMET

Čas je najboljši ubijalec.

Američani so že pozabili, da jih je lani obiskala kraljica. In truma kardinalov in škofov je tudi že srečno pozabljena. Kakor lanski sneg...

Morda, morda, morda!

Neki humorist piše: Ako bi bila Evropa suha in Amerika mokra, kakor je ravno narobe, bi še pet evropskih letalcev priletelo v Ameriko, a od tu bi ne šlo nihče tja.

Ker pa je faktično Evropo ravno tako suha kakor Amerika in Amerika ravno tako mokra kakor Evropa, je vse to res nerazumljivo!

Ford ve nekaj.

Henry Ford je rekel, da je zgodovina bunk. Saj tudi je — tista zgodovina, ki jo je Ford čital.

Parada demokracije.

Ljudje v starih domovinah volijo vsake kvatre in rezultat je vedno eden in isti. Pa se nič ne smejejo temu. Če bi se vsaj smejali...

Tudi južni bo naš!

Byrd naznanja, da poleti na južni tečaj. Byrd morda ve, da je na južnem tečaju led kakor na severnem. Najbrže pa ne ve tega, da osel gre samo enkrat na led.

Na operacijski mizi.

Kaj se godi v Nikaragvi? Ali ji še niso ostrigli las, obrili dlak po nogah in drugače amerikizirali?

Vojna je bila kriva!

Čenjenji Žarkomet! V Otalezu na Goriškem je bil župnik po imenu Vincenc Buda. Poznal sem ga osebno. Po vojni je pa umrl za boleznijo, za katero S. N. P. J. ne plačuje podpore. Za enako boleznijo je umrla tudi njegova mlada kuharica. Ker sta oba v nebesih, se jima dobri farani priporočajo, da za nje izprosi milost pri Bogu, Mariji in vseh svetnikih. — Kaptus, La Salle, Ill.

Lep zločed prihaja!

V Chicagu nameravajo dvigniti ceste za avtomobile. Zaljubljeni parčki bodo potem drveli po dolgih mostovih nad hišami in cestami za pešce. Danes nas avti sujejo od spredaj, zadaj in obeh strani — potem pa bodo padali in deževali na nas od zgoraj. Great Scott! Kaj smo storili, Jehova, da še to pošiljaš nad nas? Kaj smo storili?

Jadrenice so že odpravili.

Na razorožitveni konferenci v Zenevi se razgovarjajo — kadar imajo čas — da bi znižali število bojnih ladij.

O bojnih letalih še ni govora. O redukciji zračnih mornaric se bodo razgovarjali na konferenci, ki se vrši čez 40 let.

Veselite se, ljudje! Sena bo dosti.

Iz Washingtona poročajo, da ameriški farmar pridela letos malo koruze in drugega žita, a dosti sena. Neprestano deževje kar vleče travo iz tal. Sena bo grozno dosti.

Kaj pa bo Amerika s senom? Na farmah imajo traktorje in truke. Seno pojde v mesta! Največ ga pošljejo v Washington!

Kogar se tiče.

La Salle, Ill.: Uredništvo ne izdaja imen. Nikjer ni bilo rečeno, da se tista reč tiče vas.

K. T. B.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

North Chicago, Ill. — V maju sta izšla dva daljša članka o javni kliniki mesta Chicago, toda one klinike so večinoma samo za jetične. Nekateri oddelki sprejemajo tudi pohabljenе otroke, torej se lahko obrnete tja z vprašanjem. Naslov: Racine Avenue Dispensary, 1215 Racine ave., Chicago, Ill.

Vesti iz Jugoslavije

Požigalec v Poljanski dolini. Dne 26. junija je prišel goriti hlev posestnice vdove Franje Bizjakove (p. d. pri Petelinu) v Srednji vasi pri Poljanah. To je sosednja hiša, kjer je bil pred mesecem dni isto tako zažgan hlev. Kakor pred mesecem pri Inglicu, je tudi takrat zanetila globna roka, ki je obakrat prej zagrozila s požarom potom groznega pisma, ki so ga našli podtaknjena na oknu. Pri požaru je bila takoj na mestu brzgalna poljanskega gasilnega društva in so domačini oženi zaradivali, dokler nista prispeli požarni brambci iz Poljan in Gorenje vasi. Z energičnim gašenjem je bil požar v par urah zadušjen. Pogorela je streha s podstrešjem, živino so pravočasno rešili. Sreča je bila, da posušena kрма še ni bila spraviljena na hlev. Vdova Bizjakova, ki ji je vojna vzela moža, ima večjo družino in je bila primerno zavarovana. Ponovni požar tekem enega meseca zasluži vso pozornost varnostnih organov, ker je še več drugim kmetom zagroženo od požigalca. Pismo pravi med drugim, da je treba "banke uničiti". Razumljivo, da prebivalci Poljanske doline živijo v velikem strahu pred neznanim zločincem ali slaboumnežem.

Smrtna kosa. V Ljubljani, na Vidovdanski cesti 24 je umrla Marija Černe. Dosegla je starost 86 let. — V Novem mestu je umrl, zadet od kapi, dimnikarski mojster in hišni posestnik Fran Henigman. Dosegel je starost 63 let. Lani se je po 23letnem bivanju v Ameriki vrnil v domovino, kjer ga je zdaj dohitela nenadna smrt.

Samomor sodnega svetnika. V Zagrebu je sodni svetnik Josip Neuman iz Bihaća skočil s prvega nadstropja neke hiše v Illici na asfaltni hodnik ter se težko poškodoval. Čini je izvršil v duševni depresiji. Prepeljali so ga v bolnico, vendar ga zdravniki niso mogli ohraniti pri življenju.

Smrtna kosa. Pri Sv. Urbanu blizu Ptuja je po daljšem bolehanju umrl nadučitelj v p. Josip Bezjak. Dosegel je starost 67 let. — V Bistrici pri Mokronogu je umrl posestnik in restavratorec Anton Zajc. — V Stožici je umrla Marija Šmuc, vdova po strojevodji, v starosti 48 let.

Težka nesreča. Ko je peljal rudniški hlapec Vidic skozi Gahersko voz, naložen s senom, so se mu splašili konji. Vidic je padel tako nesrečno pod konje, da mu je eden stopil s kopitom na obraz in da je tudi po ostalem telesu dobil težke poškodbe. Prepeljali so ga v rudniško bolnico.

Potres v Dubrovniku. Seismografični aparati pomorske vojne akademije v Dubrovniku so 1. julija ob 9.45 zabeležili precej močan potres v oddaljenosti nad 300 km. V Dubrovniku so čutili tudi ob desetih lahek potres, ki je trajal dve sekundi.

Smrtna kosa. Na Ponovičah je umrl dolgoletni graščinski lovec v 78. letu starosti, Škofje Matevž. Zadnja leta je precej bolehal.

Požar v Zgornjem Mozlju pri Kočevju. V noči na 26. junija je ob 1. zjutraj izbruhnil požar v gospodarskem poslopu posestnika Franca Mohorja v Zg. Mozlju pri Kočevju. V par minutah je gospodarsko poslopje upeljal in s tem povzročil škodo za 25.000 Din.

Stroga obsodba slovenskega komunista v Rimu. Pred posebnim tribunalom za zaščito države se je 1. julija vršila razprava proti 30letnemu Štefanu Lebanu iz Slivnega pri Nabrežini, ki je bil obdolžen, da je, kakor veli obtožnica, v začetku tega leta skušal v Trstu potom sestankov in debat hujskati prebivalstvo in kraljevine k oboroženim vstajam proti ožjavni oblasti ter s tem hotel izzvati državljansko vojno. Sodni dvor ga je obsodil na 5 let ječe. To je prva obdoba, izrečena proti slovenskemu komunistu s strani posebnega tribunala za zaščito države.

IZ PRIMORJA

Delavcem v Trzinu znižujejo mezde teden za tednom. Pred nekaj dnevi so jim napovedali odtegljaj 70 odst. draginske doklade, izostala pa je nato cela doklada. Navaden delavec zasluži sedaj na dan 11.25 lir čiste plače. Za hrano treba dati na dan vsaj 6 lir, za prenočišče na teden 14 lir, potem pa je polno odtegljajev, tako da delavec ne bo mogel izhajati, če se ne zniža cena za prehrano in prenočišče! Pravijo, da čutili jadranske ladjedelnice severno konkurenco.

Skrivnostni umor. V bližini pokopališča v Zagreju so našli pred par dnevi avtomobil, močno okrvavljen. Zveza med motorjem in posodo za bencin je bila pretrgana. Avtomobil je last prevozne družbe Kolenc in Cechet. Njen sofer Batič je odpeljal iz Gorice v Furlanijo dva gospoda. Soferja Batiča ni od nikoder in sledi za potnikoma tudi ni nikjer. V bližini Ronkova so našli sedaj Batičevo izkaznico identitete, vojaško odpustnico in obrtnico. Mogoče, da sta tuja umorjenega Batiča vrgla v Sočo. Vrši se preiskava na vse strani.

Na Krnu Italijani zgradijo velik spomenik z zavetiščem. Osnova se je širok odbor, ki je že prišel z delom. Videmski prefekt Inesi se je posebno toplo zavzel za postavitev spomenika, ki mora biti vreden onih, ki so prelivali na njem svojo kri v veličino Italije. Poziv odbora navdušuje Italijane, da naj prispevajo v največji meri za spomenik, ki naj se razkrije v kolikor mogoče kratkem času. Posejati obmejne vrhove, je turistom strogo zabranjeno.

Italijanski duhovniki. K inauguraciji semenišča v Kopru je takoj spregovoril svojo besedo tržaški "Piccolo". Pravi, da bodo duhovniki, ki jih bo vzgojilo novo semenišče, popolni Italijani z globoko in sigurno nacionalno zavestjo. Slovenski in hrvaški gojence se pretvori v koprskem semenišču v brezmadežnega Italijana, predno nastopita svojo duhovniško službo. "Piccolo" meni, da je domovinska ljubezen nič manj kot religija problem vere in ne morda kako formalistično izpolnjevanje zakonov in običajev. K poročilu o koprski slovesnosti dodajamo še, da je došla brzojavka kardinala Gasparrija, ki pošilja udeležencem, posebno še škofom in gojencem papeževe pozdrave in njegov blagoslov. Nadškofa iz Gorice pri slovesnosti ni bilo. Goriško semenišče je zastopal prof. Brumat. Sedaj sta v Kopru in na Reki semenišči, ki bosta vzgajali samo pristne italijanske duhovnike. Po teh se ima izvršiti zaključna italijanizacija ob Kvarneru in v Istri.

Italijanski trgovci in obrtniki se lepo počasi naseljujejo med Slovenci. Kjer se nudi prilika, jim gre fašistična oblast na roko, Slovencem pa se delajo stotere neprimlik. V Ilirski Bistrici je otvoril te dni Italijan Marozzi trgovino s papirjem, tiskarno in knjigovoznico.

Koliko las ima človek na glavi? Poletje je in bliža se čas ki-slih kumar, pa so se statistiki lotili preštrevati lasje na glavi. Mi, ki se nismo sami bavili s to stvarjo, se bomo pač čudili, ko bomo brali številke. Treba pa je takoj povedati, da zavisi število las od gostote in od debelosti ter tudi od barve las. Ni vseeno, kakšne lasje imaš, bele, kostanjeve, ali rdeče. Rdeči lasje so zelo gosti in človek jih ima na glavi do 92 tisoč. Kostanjevi lasje so redkejši. Naštel so jih na človekovi glavi samo 18.000. Najgostejši so svetli lasje, katerih so naštel na glavi do 143 tisoč. Nekoliko redkejši so črni, toda vendar so na vrsti takoj za svetlimi. Na glavi jih raste navadno do 135 tisoč. Kdor je torej slab računar in nima poleti druge zabave, se lahko spravi na preštrevanje las, da se prepriča, če je ta račun pravi ali izmišljen.

NAKOČITE SI KNJIGO "AMERIKI SLOVENC"

Hoover bo gospodaril čez zrak

Njemu podrejeni uslužbenci tvorijo večino v odboru. — Reakcionarji so pripravljeno ubiti vsak amendment, ki podreja še drugo komunikacije pod kontrolo.

Washington, D. C. — Herbert Hoover postane edini gospodar nad zračnimi črtami dne 23. februarja 1928, ako kongres ne prišteje na kakšen drug način njegovih peroti. Senator Dill, avtor sedanega zakona za radio, se je bojeval proti vsaki določbi, ki določa, kdaj preneha moč federalne radio-komisije za uravnavanje, in iz nje napravi nekakšno komisijo, ki sodi samo o Hooverjevih akcijah. Hooverjevi uslužbenci pa tvorijo večino v odboru, zato se ni treba bati moči komisije za pregledovanje Hooverjevih akcij.

Reakcionarji groze, da ubijejo vsak amendment, ki bi postavil telefon, brzojav in kabelsko službo pod kontrolo radio-komisije. Dosedaj niso te komunikacije še pod nobeno federalno kontrolo, ker ni meddržavna trgovska komisija raztegnila še svoje moči čeznje. Reakcionarji ne nasprotujejo federalni kontroli, ker so za svobodno uporabo teh komunikacij. Ampak oni se boje, da bo federalna komisija določala tudi zanje pristojbine, kot sedaj določa vozne cene za železnice.

Sladkosnedke si same kopljejo svoj grob

Zenske so veliko bolj podvržene sladkarijam kot moški in prav radi tega so pogostejše žrtve sladkorne bolezni, piše dr. Bundesen, komisar mestnega zdravstvenega urada v Chicagu.

On je preučeval sladkorno bolezen in nje statistiko zadnjih desetih let ter pronašel, da je v teh letih podleglo v Chicagu 3.206 žensk sladkorni bolezni. Ravno v istem času pa je na sladkorni bolezni umrlo 2.376 moških. Ako se primerja statistične podatke celokupne države, tedaj vidimo, da je razlika ista kot v Chicagu; povsod umre več žensk na tej bolezni kot moških. Dr. Bundesen zaključuje, da ženske pogostejše med jedjo grizejo in ližejo slaščice in sladkarije in si na ta način same kopljejo svoj grob. Moški niso tako hudi sladkosnedci med jedjo, ker se "zabavajo", s kajenjem ali zvečenjem tobaka.

Največ slučajev sladkorne bolezni je pri omoženih ženskah, ker so doma in imajo večjo priliko "mrdljati" zdaj to zdaj ono, da se jim vedno brada maje. Na ta način si take gospodinje s sladkimi stvarmi kopljejo predrani grob, ker si pokvarijo s sladkarijami želodec in so podvržene sladkorni bolezni. Nikdar ne jejte z vašimi očmi, ampak po vaši potrebi, pravi dr. Bundesen.

Delajte več in hodite mnogo. Posebno čvrsta hoja pomaga človeku prezervirati lepo obliko telesa, in kar je še več, podaljša življenje ter prepreči bolezen. Resnica je, da moški jedo več kot ženske, toda ženske pa imajo vedno kaj v ustih, vedno žvečijo, seveda ne vse, kaj sladkega. Red pri jedi je vselej priporočati. Nekatere se boje piti vodo, ker so mnenja, da jih debeli. To je smešno. Telo potrebuje vode in ne redi, posebno ne, če se jo pije med jedjo.

Lanskega leta je tu umrlo na sladkorni bolezni (diabetes) 784 oseb, kar pride 25 oseb na vsake 100.000 prebivalcev. To število v Chicagu se prekosile samo še bolezni srčna napaka, obistna bolezen, rak, pljučnica, jetika, krvavenje možganov in nesreče.

Dva odstotka vse čilkaške umrlivosti leta 1926 je pripisati sladkorni bolezni. Ker se to bolezen zgoda kaj zlahka zatre in prepreči, je število smrtnih slučajev daleč preveliko. Vsak slučaj te bolezni je zanemaranje telesa. Ne koplajte si svojega groba z nožem in vilicami.

IZENAM PRIDELO SLOVENSKEP ORGANIZACIJE V CHICAGO.

Mladinski oddelček društev S. N. P. J. v Chicagu, piknik v La Grange parku, Forest Preserve, dne 31. julija. Pioneer. Piknik dne 14. avgusta v Widmarjevem vrtu, Willow Springs, Ill. Zveza slovenskih organizacij, piknik dne 21. avgusta pri Johnu Widmarju, Willow Springs. Pioneer. Piknik dne 11. septembra v Clarendon Hillu, Ill.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODESEK:

Predsednik Vincent Cainkar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7 Box 103, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Blas Novak; tajnik bolniškega oddelka Lovrenc Gradišek; gl. blagajnik John Vogrich; urednik glasila Jole Zavertnik; upravitelj glasila Filip Godina; vrhovni zdravnik Dr. F. J. Kern, 6233 So. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

GOSPODARSKI ODESEK:

Frank Somrak, predsednik, 996 E. 74th St., Cleveland, Ohio; Frank Alech, 2124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jacob Zupančič, 2627 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODESEK:

John Goršek, predsednik, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.; John Trifell, Box 22, Strabane, Pa.; Tony Schragel, R. F. D. No. 1, Johnston City, Ill.; Frank Podboj, Box 61, Park Hill, Pa.; Anton Šular, Box 194, Gross, Kans.

BOLNIŠKI ODESEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Lovrenc Gradišek, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Joseph Zorko, R. F. D. 2, Box 120, West Newton, Pa.; Anton Abram, 1169 E. 76th St., Cleveland, Ohio.

ZAPADNO OKROŽJE: Jacob Balch, R. R. 8, Box 88, Pittsburg, Kans.; Jozsef Japanc, Frank Klus, Box 958, Chisholm, Minn.; za sev. zap.: John Golob, Box 143, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:

Frank Zajc, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; Ludvik Medvedek, 6409 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; Albert Hraat, 553 So. Pierce St., Milwaukee, Wis.

Združiteni odbor:

Frank Vidmar, predsednik, 2502 Augusta St., Chicago, Ill.; John Olip, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.; Peter Goshel, 3952 So. Broadway, Denver, Colo.

POZOR!—Korespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika, se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVIO: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote volbe se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zajcu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

Tu je samo en odgovor

Širom vse dežele kadilci pravijo,

da je Chesterfield najboljši

TEKOM petih let so se Chesterfield cigarete naglo razširile po vsej Ameriki.

Nad dva milijona se jih pokadi mesečno, a zahteva po njih se stalno večja.

Tu je samo en odgovor—okus, kadilci—čisti naravni tobakov okus, od najzbranejšega tobaka, ki ga svet premore, ki je tako pripravljen, da obdrži vso svojo naravno dobroto, in je ni stvari, ki bi se dala temu primerjati!

- pravi naravni tobakov okus - je to!

Chesterfield

CIGARETE

PRIZNANJE SE MORA UPOSTEVATI

